

Společenství

Pomoc bližnímu svému? | Návrat do Červeného města | Že by svatba?

Ester – kniha naděje	Jaroslav F. Pechar	4
Společenství –		
• Společenství církve	Pavel Jun	5
• Sborové společenství	Martin Balcar	6
Náboženství a násilí – „Sekty“ a násilí	Pavel Hošek	10
Cože, Bože? – Svatou církev obecnou,...	Petr Gallus	11
Uchu pro potěchu – Petr Nikl a Jiří Konvrzek	Benjamín Skála	12
Ekooko – Všechno, co jste chtěli vědět o odpadech	Magdalena Férová	17
Právnícká KPZ – Pomoc bližnímu svému?	Marie Medková	19
Šachový kůň radí – Že by svatba?	Miki Zařechtal	19
„Chceš jet do Veselynivky jako učitel češtiny?“ – rozhovor	Marie Medková	20
Pramen zdraví z Posázaví – cestopis	Pavel Bláha	22
Návrat do Červeného města – recenze	Jana Vlčková	24
Tkáň života – recenze	Michal Richter	24
Aaronův skok – recenze	Lenka Ridzoňová	24
Střípky z kultury	Olcha Richterová	25
Všimli jsme si	Olcha Richterová	26
Informatorium evangelicorum	Tomáš Groll	27
Autor obálky Štěpán Bartošek (podle obrazu H. Matisse Tanec)		

SPOLEK TRVALEJŠÍ NEŽ REPUBLIKA, DÍKY BOHU

Luboš Kratochvíl

úvodník

Už mezi námi není tolik lidí, kteří by v živé mysli uchovávali vzpomínky na vznik Československa. Když si vezmete, že si pamatujete střípky z příhod v mateřské školce a nástup do první třídy, musí takovým dnes být kolem 96 let. Otázku kvality paměti tak početně letitého člověka nechávám stranou.

Přesto ale takoví lidé existují a dnes si s radostí připomínají nejen vznik republiky, která ostatně už „dávno“ zase neexistuje, ale i zrod Českobratrské církve evangelické. A jsou jejími hrdými členy. Mám to štěstí mít jednu takovou pamětnici v příbuzenstvu.

Někdy je pro nás, mladá ucha, těžké chápat patos něčeho takového, jako jsou oslavy 90.

výročí církve. Ale stojí za to překonat odpor ke vznešeným slovům a proniknout hlouběji. Uvědomit si, že tak vysoký věk není ani u náboženské organizace samozřejmostí. Že nebýt společenství stmeleného Kristem, těžko by takhle firma s třemi tvarem dost blízkými písmeny v logu mohla přežít druhou světovou válku nebo čtyřicet let komunistické snahy ten božský tmel vydrolit. My zelenáči, kteří to na vlastní kůži nezažili, můžeme jen těžko posuzovat a patos odsuzovat.

A abychom taky měli k stáru na co vzpomínat, můžeme si dát i jiné cíle. Třeba přispět k tomu, aby se jednou slavilo nějaké kulaté, ale násobně letitější výročí Kristovy církve. Jedné. ■

Pouštění draka

Kateřina Ondřejová

Přezrálé slunce rychle klesá
a šikmým světlem zlatí zemi,
podzimní vítr nosí z lesa
útržky tklivé vůně tlení.

Ty k tomu větru stáčíš tváře
a cítíš závrať v zaklonění,
když mžouráš do zlatavé záře
a pevně svíráš ve svých dlaních

provázek, co tě k nebi přišil.
Tvůj drak se cuká v modré výši.
Popouštíš uzdu dětským snům,

ve kterých věříš, že jsi tím,
kdo tady tahá za nitky,
ve vzpouře proti nebesům.

Est 1

Když chceme nějak slušně vyjádřit, že se nám něčí jednání nelíbí, říkáme, že to je takový „zvláštní člověk“. Kdybyste otevřeli nějaké výklady k této knize, najdete tam obdobnou myšlenku. Ester je „zvláštní kniha“. Svě pochybnosti nad tím, jestli to vůbec je kniha, která patří do Bible, měli již někteří židovští vykladači a v souhlase s nimi i vykladači křesťanští – Athanasios, Řehoř, Luther. V Novém zákoně nenajdeme ani jeden jediný citát či narážku na děje popisované v této knize. A je to jediná kniha v Bibli, kde se ani jednou neobjeví slovo Bůh.

Přes všechny pochybnosti se ale právě Ester stala jednou z nejoblíbenějších knih v židovstvu po celém světě a pro zajímavost – je to jediná biblická kniha, kterou židé ilustrují.

Je to kniha o slavném vítězství Božího lidu nad těmi, kteří připravovali pogrom. Po celý starověk, středověk i novověk si právě židé tuto knihu připomínali a dodnes si ji čtou o nejbouřlivějších oslavách v roce – o jarních svátcích Púrím. Pro Boží lid Staré smlouvy, pro Izrael podle těla, je to kniha naděje do tisícileté zkušenosti s pogromy a drancováním. Pro křesťany je to ale těžká kniha. Možná právě proto, že my, jako křesťané, jsme byli častěji těmi, kdo dran-

covali, než těmi, kdo byli pronásledováni a utlačováni, tak se s některými částmi této knihy budeme vypořádávat tak těžce.

První verše dávají celé knize historický rámec. Král Achašveróš je známější v poččetně podobě svého jména, tedy jako Xerxes I. a byl to mocný a slavný panovník perské veleříše v pátém století před Kristem (485–465). Z historie jeho rodiny se sluší připomenout bitvu, kterou jeho otec prohrál u Marathonu (jistě si vzpomenete na prvního „maratónského“ běžce, který tehdy do Athén přiběhl se zprávou o vítězství nad Peršany a padl mrtev k zemi). V těchto řecko-perských válkách pak se střídavými úspěchy pokračoval i jeho syn Xerxes či hebrejsky Acharšveróš. Do učebnic se dostala jeho vyhraná bitva u Thermopyl, kdy (jeho 300 tisícová armáda až zradou porazila 300 spartských vojáků) i prohraná námořní bitva u Salaminu, (600 perských lodí nedokázalo zničit 200 řeckých). Po této bitvě Xerxés uprchl domů a bitva u Plataj, prohraná jeho švagrem Mardoniosem, pak ukončila perské pokusy dobít Řecko.

Autor knihy zjevně velice dobře znal perské zvyklosti a prostředí, o kterém píše. Až pohádková nádhera královských oslav trvajících dlouhé měsíce je popsána nejen v knize Ester, ale i v řeckých pramenech. Týdenní hodokvas, při kterém si každý z obyvatel královského jarního sídla v Šúšanu může brát, co se mu zalíbí, pak slavnost zakončoval více než okázale.

O historii tu ale nejde. To by bylo hlavně hrdince tak 120 let. Tady jde o útěšný spis do dob jakéhokoliv pronásledování Božího lidu. Achašveróš, Mordokaj, Ester – to jsou typy postav. To jsou modely určitého chování, podobně jako v Ježíšových podobenstvích. A jedno takové velké podobenství o Ester si tedy budeme postupně vykládat. ■

SPOLEČENSTVÍ CÍRKVE

Pavel Jun

Foto: Brian Wall

Jsou věci, o kterých se těžko mluví, které se dají jen naznačit a člověk je někdy pochopí a uvěří jim, až když je prožije. Takže čtěte, prosím, velmi pomalu (na příštích pár řádků si nechte aspoň půl hodiny), „třeba se to ozve“.

Jak to mám v životě s druhými

Přijměte nejprve řadu obrazů. Projděte jí s otázkou: „Jak to mohu mít v životě, s druhými“. Zastavte se nad každým obrazem. Dokážete si nad každým říci: Takhle to mám v životě s druhými taky... taky někdy?

- Lenochod visící osaměle na větvi.
- Džungle. Tygr. A stádo antilop.
- Step. Smečka vlků pronásledující velkého jelena.
- Obloha. Divoké husy letící v klínu po obloze.
- Mraveniště, všude hemžící se mravenci, ale chaos to není.
- Stádo u pastýře. (Ze zkušenosti, promiňte, musím některým z vás napovědět: Nemyslete si na pastýře! Stádo u pastýře.)

Směrem ke Kristu

Takhle se může být spolu, to jsou ty možnosti! Tušíte směr té řady možností? Od

samoty, osamělého lovu, po spojení se za účelem boje, společné cesty, stavby po... Kam až?! Ještě kousek dál! Až sem!

- Pastýř sebe sama dává svůj život za stádo oveček.

- A Pán Domu u Večeře se opáže jako sluha a myje ostatním nohy.

Kam až?! Až ke Kristu. A svět se naplní Důvěrou. A stane se tohle:

Společenství

Spolu můžete být v různém režimu. Můžete být v režimu samoty, boje, konkurence, spolupráce...

Jednomu z nich se říká společenství nebo „komunita“, je to (aspoň chvilkový?) návrat do rajskeho stavu. Je to režim „rajského spolubytí“, spolubytí beze strachu, bez bojů ven nebo dovnitř skupiny, bez rozdělovacích ambicí... Prostě a pokojně „být spolu“.

To je podstata toho, co se dělo kolem Ježíše Krista a v jeho jménu (Duchu) se to děje znovu a znovu a dál a dál.

Místu, kde se to děje, (je to vázané na jedno místo), se říká církev, křesťanský sbor. Vrcholem té události (je to událostní) je Večeře Páně.

Jak se TO stane?

Je to div, je to tajemství, je to Kristus.

Jak se to stane? Je to tajemství.

Je potřebí vystoupit ze své perspektivy, „vyjít ze svého života“, nastavit svůj život Kristu – a skrze Něj Bohu...

Prosit, čekat.

Sursum corda! (Vzhůru srdce!). Kdo z nich vzal tu tíhu?

Je potřebí v Neděli přijít a nastavit svůj život Kristu... ■

V životě se každý z nás, ať chce či ne, stává členem mnoha společenství. Rodina, třída, místo, kde bydlím, kroužky, klub. Lépe řečeno: vyjmenovat všechna společenství, kterými za život projdeme, by popsalo celé naše vyhrazené místo.

Jak je vidět, některé si nevybíráme a jsou nám vlastně vnucené (jako je třeba naše rodina či škola). Jiné si naopak volíme a je jen na nás, jestli členy takového společenství budeme či ne. Člověk se prostě úplně svobodný nerodí....

Aby všechna tato společenství mohla fungovat, je nutné dodržovat pravidla. Jsou buď psaná, nebo nepsaná a být musí. Není to vždy z naší vůle, nicméně faktem je, že neustále dodržujeme nějaká pravidla – schválně, zkuste si někdy uprostřed dne najít hodinu a sledovat v ní, kolik jste „museli“ dodržet pravidel – jak se obléct, kam odložit hrnek kafe, být někde včas, kdy mluvit, kdy nemluvit, jak pozdravit, jak přejít ulici, kam si sednout v autobuse... Pravda, většina věcí se ani nezdaří být pravidlem a zdají se být logické, ale zkuste například v Nizoze-

mí pomoci s taškou do autobusu starší paní a můžete v horším případě dostat ránu deštěníkem. Ne vše, co je pravidlem ve tvé situaci platí i o dům dále! Každé společenství, kterého jsem členem, po mně vyžaduje dodržování svých pravidel a někdy to štve. Možná i to je důvod, proč někteří lidé se zkušeností přísné křesťanské výchovy plně pravidel nebo permanentního navštěvování kostela odmítají takový život.

Nebo někteří lidé prchají před tím, aby se stávali členy dalších a dalších společenství a spíše si své aktivity omezují, aby v rámci jedné skupiny dělali více aktivit. Nebo touží být prostě sami, protože jim ty vnucené kolektivy úplně stačí. Tady vím o čem mluvím, i já často chci mít volný čas jen a jen pro sebe či své nejbližší. Už prostě nechci nikoho vidět! Křesťané nejsou, co se týče pravidel, nijakou výjimkou.

Čím se ale sborové společenství liší od zájmových skupin, jako jsou třeba zahrádkáři, myslivci nebo třeba fotbalový klub? Tyto skupiny se shromažďují kolem svého koníčka, řeší kdo co našel, prodal, chytil, střelil, kdo umřel... Společně něco tvoří, učí se jeden od druhého a navazují kontakty, protože se baví. Potkávají se tak lidé podobní ve svých zájmech a dovednostech, funguje zde i soutěživost a hecování, každý také ví, kdo je v daném oboru lepší. Obvykle jde i o skupinu věkově podobnou. V takové skupině se člověk cítí dobře, protože si o daném a jasně vymezeném oboru má s většinou lidí co říct. Na druhou stranu pro příslušnost ke skupině je důležité mít vybavení, nástroje, někdy i peníze a neztrácet kvalitu, jinak se člověk stává outsiderem.

Společenství křesťanů je oproti těmto společenstvím daleko rozmanitější. Potkávají se v něm nejenom kamarádi, kteří mají stejné zájmy ale jde o příležitost prožívat svou víru s lidmi rozličného věku, zájmů, i prostorové vzdálenosti. Často je i ta víra rozdílná podle

toho, kdo kde vyrostl a kdo koho ovlivnil. Každý z lidí pak různé klopýtá, šanci mají i outsideri nebo lidé, kterým něco schází (či přebývá). Prostě lidé ve sboru jsou velmi různí a chtělo by se říct, že mnoho společného jich kromě té víry zrovna nepojí.

A k tomu přijde otázka, proč tvořit společenství, zda nestačí, aby se člověk modlil a četl Bibli. Na tuto otázku nemám jednoznačnou odpověď. Mohu proto jen mluvit za sebe. Takové lidi znám a nejsem s to říci, že je to špatně. A ani si nedovolím posuzovat, kdo a jak věří. Jen mi připadá, že prožívat svou víru sám je škoda. Již mnohokrát mi v době, kdy jsem měl s něčím starosti, pomohlo víceméně náhodné setkání s člověkem uprostřed sboru, který mě podpořil a dodal sílu, a věřím, že se to opačné děje i ode mne. Uvědomil jsem si, kolik máme společného a nemusíme o tom mluvit. Ono nás v tom sboru nakonec pojí opravdu hodně. Víra, láska a naděje. A to není málo.

Sborové společenství není v první řadě příslušnost k instituci a dodržování pravidel, ale oboustranná možnost sdílet se s lidmi, kteří mé víře mohou pomoci a já jim. Vždy mě znovu překvapí, jací lidé ve sboru se mnou žijí, co prožili a prožívají, co jim v životě funguje a čím se můžeme vzájemně obohatit.

Na druhou stranu od sboru nelze očekávat, že bude člověku druhou rodinou. Stejně to platí i opačně. Sborové společenství je takové, jací jsou jeho členové – aktivní, neaktivní, otevřenější, uzavřenější a nelze očekávat, že bude každé stejné. Předpis na to není. Proto některá společenství kvetou a jiná ne.

Sborové společenství si nevybíráme a často i tady na sebe narážíme. I taková setkání mají smysl, protože pro člověka je dobré se potkávat i s těmi, které u něj třeba na první pohled nezbudí sympatie. ■

V JAKÉM SPOLEČENSTVÍ SE DOBŘE CÍTÍTE?

Martin Bursík,
ministr životního
prostředí

Mezi lidmi, kteří nejsou sobci, chovají se férově a o něco v životě usilují. Je příjemné, když s takovými lidmi objevím i společný okruh zájmů. Ale současně mne zajímají lidé, kteří se zajímají o věci, jež sám dobře neznám, a to mne obohacuje, otevírá nové dimenze života.

Jaro Křivohlavý,
psycholog

V rodině (domov je tam, kde je manželka) a ve sboru, kde jsem doma (sbor je mi širší rodinou).

Íjáček,
kamarád
medvídku Pú

To mé zákoutí není nijak zvlášť krásné. Ovšem pro lidi, kteří mají rádi něco studeného, vlhkého, šeredného, pro ty to má něco do sebe...

Milena Černá,
ředitelka Výboru dobré
vůle – Nadace Olgy
Havlové

Nejlépe se cítím v harmonickém prostředí lidí různých vyznání, kteří věří v jednoho Boha.

Víťa Marčík,
herec,
komediant

Nedávno jsem četl slohovku své dcery na téma: kde se nejlíp cítím: „... Je to křeslo, ve kterém sním? Je to divadlo, kino, kde prožívám příběhy jiných? Je to postel, kde si čtu a spím? A nebo je to domov...kde mě čekají, milují, naslouchají, berou takovou, jaká jsem...“ To není místo, napadlo mě, to není barák, byt. Domov by mohl být i pod mostem, pokud by tam byla láska a trochu tepla. (Nevím proč, ale teplo potřebuji, ne vedro, ale aspoň trochu vlažna.) Já se cítím dobře doma. Možná je to proto, že často odjíždím... Rodina je společenství, kde se dobře cítím.

David Šorm,
farář v Horní Krupě,
předseda
SEM v ČR

Nemusí to být lidé stejně staří, vzdělání, se stejnými názory a bohatstvím. A přesto se navzájem přijímají takoví, jací jsou, s porozuměním, trpělivostí, laskavostí.

V takovém společenství to voní něčím krásně tajemným... Božím Duchem, dechem, vánkem. Takové společenství jsem našel mezi křesťany v církvích.

Anketa vyplněna během akce poděbradského seniorátu

- Nejlépe se cítím ve společenství, kde jsou lidé, co mají se mnou více společných věcí než méně.
- Tam kde necítím napětí – mezi mnou a někým, mezi ostatními i v kolektivu.
- V otevřeném a přátelském.
- Věřících lidí – křesťanů, kamarádů, vnímavých.
- V křesťanském, doma.
- Tam, kde můžu být sama sebou.
- V takovém, ve kterém jsou lidé otevření, uvolnění, radostní, najezení, s Bohem.

Otázka příště: „Čeho chcete dosáhnout?“

Odpovědi na adresu: bratrstvo@evangnet.cz s předmětem VOX POPULI do 25. 11. 2008

SJEZDOVÁ FRONTA

Olcha Richterová

Netuším, kolikrát ještě pojedu na Sjezd. V Prostějově mě ale znovu překvapilo, jak spokojeně hučel ten velký dav, a jak pestře se umíme sejít. Moc programu jsem letos nestihla, ačkoliv mě lákala větší nabídka. Nakonec mi nejvíc utkvělo odpoledne, kdy Miki mluvil o emo subkultuře a o skinheadech. V publiku samozřejmě byla spousta dredů a batiky, nijak se to ale netlouklo s přednášejícím v seriózním oblečení úspěšného novomanžela (na jeho anarcho-punkovou minulost ukazoval jen takový canfrňous na temeni hlavy).

Tenhle program byl v dost výrazném kontrastu k dopolednímu povídání Jara Křivohlavého (Jaro se jmenuje proto, že ho rodiče chtěli pojmenovat Borek, to jméno však nebylo v kalendáři a tudíž úředně neexistovalo. Ale bylo 21.3. a v kalendáři červeně stálo...). Narodil od stylu, od Mikim popisované snahy nějak působit, představil pan Křivohlavý ve zkratce, čím v životě prošel, a jen mimochodem nás mohlo zasáhnout těch věrohodných a místy určitě velmi těžkých více než osmdesát let.

Netuším, kolikrát ještě pojedu na Sjezd. V osmdesáti téměř jistě ne, možná ani ve třiceti ne – kdo ví. Zarazilo mě letos, jak rychle se nám ty naše životní příběhy začínají řasit, získávají na délce i na hustotě tkani-

ny. Obzvlášť mě vyvedlo z míry, když mi němečtí konfirmandi, kterým jsem tlumočila některé programy, zcela automaticky vykali. A nenechali si to vymluvit. Jinak to pro ty nejmladší z nich asi byl náročný víkend, všudypřítomný halas a šrumelec pro ně neměl kouzlo shledání třeba po roce, a hlavně - nerozuměli. Was soll's? Snažila jsem se jim i sobě vysvětlit, že se hlasitě a možná zdánlivě chaoticky, ale jen díky práci spousty organizátorů velmi radujeme. Spíme a přemýšlíme na přednáškách, čutáme do mičudy na sportování, zpíváme, sedíme u čaje, čekáme ve frontě na oběd...

A zrovna v té frontě mi došlo, kolik v ní je ukrytých přátelství. Že to je taková zásobárna, z níž se loví v pravý čas. I v době, kdy třeba dávno nebudu jezdit na Sjezdy. A třeba o sobě pak v tom případném staršovstvu či na biblické, koncertě, či kdekoli jinde ani nezjistíme, že jsme kdysi stáli v jedné frontě. ■

V prostředí nových náboženských hnutí, kterým se dříve trochu nespravedlivě říkalo sekty, se občas vyskytuje zvláštní druh násilí. Jedná se o nábožensky motivované násilí, které jeho aktéři obrací proti sobě. Nejotřesnější případ tohoto druhu je jistě hromadná sebevražda více než devíti set stoupců Svatyně lidu v roce 1978. V devadesátých letech došlo k celé řadě podobných incidentů. V roce 1993 v Texasu dobrovolně uhořelo přes osmdesát následovníků mesiáše Davida Koreše, kteří se opevnili na jednom venkovském ranči a odmítli se vzdát policii. V roce 1994 zvolilo padesát tři zasvěcenců Řádu Chrámu slunce společnou rituální smrt v plamenech, o rok později se upálilo dalších šestnáct stoupců této organizace. V roce 1997 požilo třicet devět členů skupiny zvané Nebeská brána otrávený nápoj a společně odešli z tohoto světa. Také u nás hledali v devadesátých letech někteří stoupci Parcifala Emanuela dobrovolnou smrt vyhladověním. Naštěstí nikdo z nich nezemřel.

Ačkoliv učení a náboženská praxe jmenovaných skupin se vzájemně diametrálně lišily, dospěli nakonec jejich stoupci k téměř závěru: tento svět je příliš špatný a nepřátelský, abychom v něm dále setrvali, musíme odtud společně odejít. Smrt pro ně nebyla definitivním koncem či projevem bezvýhodného zoufalství, ale bránou k jiné, vyšší kvalitě existence, spojením s vesmírnými bytostmi, vstupem do věčné blaženosti, prosté všech pozemských útrap atd.

Kolektivní sebevražda byla vesměs konečným vyústěním dlouhodobého procesu, při němž docházelo k postupnému prohlubování napětí a konfliktu mezi danou skupinou a většinovou společností. Skupina byla pomlouvána v médiích, vyšetřována policií, pronásledována úřady

a zlomyslnými, senzacechtivými novináři. V členech skupiny postupně narůstalo přesvědčení, že v tomto zlém světě prostě nemají místo, že temné síly ovládající většinovou společnost je chtějí zničit, a že věrnost a oddanost své víře dosvědčí právě ochotou podstoupit mučednickou smrt. Někteří začali dokonce po mučednictví toužit.

Návrat do normálu se stejně jevil stále méně pravděpodobný, členové skupiny za sebou většinou spálili všechny mosty, často se rozešli s příbuznými, často se skupina dopustila činů, pro které byla trestně stíhána. Zdálo se čím dál jasnější, že není cesty zpět, že jedině řešení tohoto „kosmického konfliktu mezi silami dobra a zla“ spočívá v ochotě přinést nejvyšší oběť: zemřít.

Snad nejdůležitější poučení, které plyne z těchto tragických událostí, se týká povýšeného a nemoudrého nepřátelství veřejnosti vůči tzv. sektám. Toto nepřátelství se významným způsobem podílelo na eskalaci tragédie. Některé skupiny byly totiž doslova vehnány do extrémních a hysterických pozic, protože většinová společnost, tedy média, úřady, ale také sousedé a známí (tzv. slušní lidé), svým nepřátelským a alergickým jednáním v podstatě potvrdili přesvědčení členů dané skupiny, že jsou pronásledováni. Samospravedlivě, pohrdavě a netolerantní postoje veřejnosti k tzv. sektářům nejsou tak nevinné, jak by se mohlo zdát. Silně totiž přispívají k radikalizaci dané skupiny a k potvrzování pocitu, že členové dané skupiny na tomto světě nejsou vítáni, že tento zkažený svět bude hrstku vyvolených tak dlouho pomlouvat, obtěžovat a pronásledovat, dokud ji úplně nezničí. Zdá se, že daleko moudřejší přístup k podobným skupinám spočívá v trpělivém dialogu a v opětném budování spálených mostů. ■

Řekněte si těchto pět slov několikrát rychle za sebou – zní to jako tajemné zaříkávání, skoro jako nějaká magická formule. Člověk nezkalený křesťanským pohledem na svět by se patrně nejpozději tady v Apoštolském vyznání zarazil, zamračil se – a přestal číst. Svatá církev? A odkdy? A co ty křížové výpravy? A co ty skandály s pedofilními kněžími? A co ten spor o katedrálu a nevrácené majetky vůbec? Tak jaká svatá?

Ono už stačí jen samo slovo církev, aby se průměrnému Čechovi zkrivil obličej do šklebu. Církev? Neprůhledná instituce se zastaralými rituály a divnými obleky na jedné straně a s ulitými evangelizátory na straně druhé.

Obecná církev? Zvláště v Čechách, že... Těch pár křesťanů by se dalo spočítat během chvilky.

A pak tu máme jedny svaté: ty známe dobře, stávají na různých mostech či jinde a jsou z kamene. Je jich tolik, že se v tom už nikdo

neorientuje, a přibývají pořád další.

A to obcování, to snad ani nebudeme komentovat. Že to znamená „společensví“, už dneska nikomu asi nedojde, a že by církev, třeba ta evangelická, byla společenství svatých? No...

Podtrženo sečteno: z hlediska PR je těchto pět slov velmi kontraproduktivní reklama. Jenomže: v Apoštolském vyznání se neříká: u nás máme svatou církev obecnou, v našem sboru jsou všichni svatí a když se sejdou na kafe po bohoslužbách, je to svatých obcování. Těch pět slov není popisem současného stavu: věřím svatou církev obecnou a svatých obcování, tak to tam stojí. Křesťané sami by měli být ti první, kterým je jasné, že takoví právě nejsou a sami ze sebe nikdy nebudou. Máme však zaslíbení, že se takovými staneme. A pravděpodobnost toho je asi taková, jaká je pravděpodobnost, že Ježíš Kristus vstal z mrtvých. ■

Svaté oko Jana Žižky

Najdi pět rozdílů. Správné řešení na straně 27.

Petr Nikl se narodil 8. listopadu 1960 ve Zlíně. Je známý jako malíř, fotograf, divadelník i jako autor pohádkových knih. V roce 1995 obdržel Cenu Jindřicha Chalupeckého pro mladé výtvarné umělce. Za knihu Záhádky byl letos oceněn cenou Magnesia Litera rovnou ve dvou kategoriích – „kniha pro děti a mládež“ i „kniha roku“. Vedle všech těchto uměleckých činností je ale Petr Nikl i alternativním písničkářem. A opět oceněným. V roce 2000 hostoval na albu Rostliny! Rostliny! skupiny Sledě, živě sledě, pak vydal dvě autorská alba s Lakomými Barkami – Nebojím se smrtihlava (2004) a Přesletec (2006), které vyšly na značce Black Point Music. „Smrtihlav“, Niklův písničkářský debut (i když některé texty jsou básně staré 20 let), byl oceněn Andělem v kategorii alternativa. Lakomé Barky jsou vokálním souborem maminek a dětí z Klecan u Prahy pod vedením Blanky Laurychové, která zhudebňuje některé Niklovy texty, a Evy Stanislavové. Soubor byl založen v roce 2001 a kromě Petra Nikla spolupracuje také s worldmusic tělesem Moberg Ensemble, Laurychovým divadlem a dalšími uměleckými projekty. Vydal také album koled Vánoce. Petr Nikl často také koncertuje sám, jeho představení jsou charakteristická svými divadelními prvky. Doprovází se na buzuki, či brač, na který chvílemi hraje i smyčcem. Používá různé převleky včetně ženských šatů, které mění mezi písněmi, často hraje v různých parukách či maskách. Jeho představení a jeho písničky jsou velmi hravé, některé písně v podání Lakomých Berek připomínají spíše dětské říkanky. Používá i spoustu různých předmětů. „Ten Nikl si snad umí povídat i s vodou v lavóru,“ podivil se jednou Jiří Černý. Na studiových nahrávkách lze slyšet různé nástroje jako kalimbu, basklarinet či violoncello a violu da gambu Ireny a Vojtěcha Havlových.

Ve stejné době jako Petr Nikl svého Smrtihlava, vydal také album výtvarník Libor Krejcar (Lesní hřbitovy), které je naopak chladné a tvrdé.

Mírnou podobu s Petrem Niklem lze najít u jeho vrstevníka Jiřího Konvrzka, dalšího velmi originálního písničkáře. Také spolu někdy spolupracují.

Jiří Konvrzek již v roce 1980, ve věku dvaceti let, složil první písně, které se později dostaly na CD. V 80. letech zřídka koncertoval, v roce 1990 založil první kapelu s názvem Třetí zuby a o dva roky později s ní nahrál první demonahrávky. V roce 1998 kapela vlastním nákladem vydala album Narodit se, o dva roky později vydavatelství Indies Records vytvořilo průřez dvacetiletou tvorbou Jiřího Konvrzka, který vyšel pod názvem Pod Řípem. V roce 2003 došlo ke změně názvu, samostatné koncerty Jiřího Konvrzka jsou podepisovány jeho jménem, projekty s kapelovým doprovodem pak jako konVRZek. Toto seskupení vydalo album Nevadí ti? (2005), což je zatím poslední Konvrzkovo CD. Při poslechu písní Směšný muž (Navštívil mě jeden muž / Nebyl celej byl ho kus / Jenom levá půle / Ta pravá / Ta ne // A jak ho bylo jenom půl / Bylo do něj vidět / Byl směšnej / Byl směšnej // Samá stará mechanika / V útrobách toho nešťastníka / Vrzala a skřípala / A do rytmu klepala) či Jabko (Jabko lépe utrhnouti / Nežli sebrat na zem spadlé / to může býti / počůrané ...) zazpívaných zvláštním hlasem nám ani nevadí, že Jiří Konvrzek vlastně zpívat neumí. ■

INSTANTNÍ PROGRAMY

PŘÁTELSTVÍ – KTERAK ZÍSKATI A UDRŽETI PŘÁTELE

(Přísl 275, 6, 9, 10)

Úvod (pro vůdce v hlavních rysech):
Přátelství je předmět, o kterém každý z nás již něco ví – ale přeci ne tolik, aby se leccemus nemohl ještě přiučiti. Každý z nás chce být někomu přítelem, ale touží po přátelství.

V Kristu mám dokonalejší vzor pravého přátelství. Proto musíme pozorně číst v Bibli, abychom v ní našli některé vlastnosti, které jsou nezbytně nutné k opravdovému přátelství.

Ilustrace:

1) Připrav a přines do schůze šíp a gumový míč. Vysvětli mládeži, že láska k přátelům má být jako šíp a ne jako míč. Nechtě přátelství naše se podobá takovému šípu, který se zaryje – a zůstane pevně vězet. – Mnozí lidé však nemají pro bližního nic více nežli přátelství podobné míči, který přiletí k předmětu – ne však aby zůstal – ale aby se zase odrazil – a odkotácel dál. Pravé přátelství nehledá svých výhod – kde by co dostalo – ale pravé přátelství přináší trvalou sympatii, pomoc a povzbuzení.

2) Ilustrace na tabuli:

Nakresli na tabuli kruh. Vysvětli, že v životě je mnoho kruhů. Je tu např. kruh známých, kruh přátel, kruh obchodníků, umělců, hudebníků, učenců a dělníků. Je tu kruh boháčů a chudáků – kruh lidí vyššího a nižšího společenského postavení. Každý tento kruh pojímá lidi jen stejného postavení společenského

– a vylučuje lidi, kteří mají odlišné zájmy anebo i povolání. (Vysvětli zde kastovní systém v Indii, kde lidé z různých přesně vyměřených kas se nesmí stýkati – ani mluvíti s lidmi z kasty nižší, z obavy, aby se od lidí nižšího společenského postavení neposkvrnili.) Je však jeden kruh, který v sebe pojí všechny lidi bez rozdílu společenského postavení a bez ohledu na jejich hmotné poměry. Jest to kruh lásky: je to opravdové přátelství, které chce překlenout všechny předsudky, které lidstvo od sebe odděluje. Je to opravdové přátelství, které chce spojit lidstvo v jednu velikou rodinu bratří a sester – nejen v jednom národě – ale chce zavést všesvětové bratrství, které by pojilo všechny národy – a které by uskutečnilo onen tak toužebně očekávaný mír světový – a to ne bodáky a ozbrojenou mocí – ale láskou, přátelstvím a vzájemným porozuměním. A chceme-li docílit sblížení se národů – pak musíme nejdříve sami pěstovati upřímné, nefalšované přátelství mezi sebou: doma v rodině – ve škole – v úřadovně – v kostele. Dejme tedy svým přátelům to nejlepší, co máme.

Otázky k rozhovoru:

- 1) Proč toužíme po přátelství?
- 2) Jakých vlastností je třeba k opravdovému přátelství?
- 3) Kterak můžeme vyjádřit své přátelství vůči lidem?
- 4) Proč musí být pravé přátelství nesobecké?

Pastýři náš

text i melodie Tomáš Najbšt

Voice

F C G

Vnašem stá - dě má - me ov - ce kte - ré cho - di
jed - ní v pfe - du dru - zí v za - du mno - zí ze stran

4 a d7

vždy - ky poz - dě kte - ré po - řád je - nom bru - či
stá - do tvo - ři u - pro - střed pak dal - ši jdou...

7 G7 F

snad nej - lé - pe hři jim svěd - či Pas - tý - ři náš
ja - ko ov - ce za se - bou...

10 C G d

— pas náš všec - ky ov - ce mír - né ov - ce

14 a d G

hlou - pé štěd - ré dár - ce i ty skou - pé

17 F e G

Pas - tý - ři náš — pas náš všec - ky

21 Bb F

i be - ra - ny i o -

24 C

več - ky.

3. Někdy bloudí sama jedna
kdo ji půjde v noci hledat
přinese ji zpátky živou
vyplašenou pobloudilou.

- 5) Kterak povzbuzuje náboženství přátelství?
6) Co máme právem očekávat od svých přátel?
7) Kdy je přátelství těžké?

- 8) Jaký je vztah mezi modlitbou a přátelstvím?
9) Kterak může křesťanská snaha (sdružení mládeže) pěstovat přátelství?
10) Co ničí a znemožňuje přátelství?

TŘI SYMBOLY

Roman Mazur

Metoda

Naznačená metoda studia biblického textu je použitelná pro jakýkoli výrazný a inspirující biblický text. Otevírá velmi přirozeně možnost zapojit se do diskuse o něm všem členům skupiny. Nejvhodnější je skupinu o velikosti 10 – 15 členů.

(Pracovat můžeme např. s jedním z nejvýraznějších biblických textů – s Dvojím přikázáním lásky – Mt 22,34-40.)

0. fáze: Příprava

Vedoucí programu si doma text důkladně projde. Vlastní přemýšlení nad textem doplní četbou 1 – 3 vhodných výkladů nebo komentářů. Na konci této přípravy nemusí znát odpovědi na všechny otázky, které mohou nad textem vyvstat, ale přinejmenším na ty, které se nabízejí nejvíce.

(Zde např.: Jaké byly základní charakteristiky farizeů a saducejů? V čem spočíval „chyták“ položené otázky? Jaká měla židovská zbožnost té doby vztah k přikázáním? Co to znamená, když někdo někoho miluje „celým svým srdcem...“? Co to znamená, milovat „jako sám sebe“? Podářilo se tazatelům Ježíše nachytat?)

1. fáze: Úvod

V této fázi účastníci ještě nevědí, který text se bude probírat. Vedoucí programu se pokusí otevřít téma textu zajímavým příběhem, anketou, obrázkem atp.

(Náš konkrétní text se dá otevřít např. takto: Vedoucí vyhlásí malou anketu. Každý obdrží malý lísteček s nedokončenou větou: „Nejdůležitějším úkolem mého života je...“ Větu doplní, lísteček složí a hodí do připraveného košíku. Vedoucí pak lístečky zamíchá a postupně čte doplněné věty.)

2. fáze: Tři symboly

Každý účastník obdrží papír s přepsaným biblickým textem. Text se společně hlasitě přečte.

Někam, kam všichni vidí (flipchart, tabule, větší papír), vedoucí umístí tabulku s 3 symboly: vykřičník, otazník, šíp. Vysvětlí jejich význam: Otazník patří tam, kde něčemu nerozumíte. Vykřičník umístíte u slova, věty či motivu, který vás zaujal. Třeba jste si ho i ve známém textu dříve nevšimli nebo vám připadá jinak zajímavý. Šíp k místu, které Vás osobně oslovilo – jako povzbuzení, napomenutí atp. Účastníci jsou povzbuzeni, aby do svého textu umístili, pokud

možno, alespoň jednou každý ze tří symbolů.

Následně se 10 – 20 minut věnuje osobní četbě a přemýšlení nad daným textem.

3. fáze: Diskuse nad textem

Vedoucí nyní moderuje diskusi nad textem. Postupně se procházejí všechny tři symboly.

V první fázi (otazník) se prohovoří nejasnosti textu. Zde by měl vedoucí využít malý „náskok“ vzniklý po jeho přípravě na setkání.

V druhé fázi se dostaneme k pro účastníky zajímavým a inspirujícím místům textu. Zde by měl vedoucí už hovořit

méně, spíše je nyní jeho úkolem diskusi moderovat (např. se pokusit zapojit do rozhovoru i méně aktivní účastníky).

V třetí fázi si všichni navzájem „kážeme“. Hovoříme o tom, jak text zasahuje právě nás.

4. fáze: Stručné zakončení

Vedoucí na závěr velmi stručně shrne, oč v textu jde, a případně také zvolí vhodný způsob zakončení modlitbou, písní atp.

(Zde se nabízí odvolat se na úvodní anketu a nabídnout doplnění věty z ní takto: „Nejdůležitějším úkolem mého života je vyjadřovat lásku Pánu Bohu a lidem, které mi Pán Bůh pošle do cesty“.)

VŠECHNO, CO JSTE CHTĚLI VĚDĚT O ODPADECH A BÁLI JSTE SE ZEPTAT

Magdalena Férová

V minulém čísle Bratrstva jsem jako průměrný obyvatel ČR vytrídila do barevných kontejnerů 30 kg papíru, 25 kg plastů, 15 kg skla a nějaké to kilo nápojového kartonu. To prosím během jednoho roku. Jenže mi „v popelnici“ zbylo dalších 70 – 120 kg jiného odpadu a s tím si už nevím rady.

Minimálně třetina tohoto množství budou biodpady. Kdo má zahrádku, tak jimi svoji popelnici nezatěžuje a vyrábí si na zahradě na kompostu kvalitní substrát pro svoje záhonky, květináče a anglické trávníky. Ve městě větší komposty nemáme, ale můžeme se těšit, že snad jednou i u nás zavedou svoz biodpadů. Kdo je netrpělivý, ať se podívá na stránky www.ekodomov.cz, kde zjistí, jak může kompostovat ve městě už nyní, nebo ať vydrží do dalšího čísla Bratrstva.

Dál se v naší popelnici občas objeví nějaká ta plechovka od protlaku či rybiček nebo jiný kovový obal či předmět. Kovy můžeme vytríděné (nejlépe podle jednotlivých druhů kovu) donést buď do sběrný surovin, kde za ně dostaneme nějakou tu korunku, nebo do sběrného dvora. Hliník někde také sbírají obecní úřady, školy nebo ekocentra.

Objemnější odpad jako je starý nábytek, staré koberce, vany, sporáky nebo menší množství stavební sutě odvezte nejlépe na sběrný dvůr. Pokud vaše obec nemá sběrný dvůr, pak se zeptejte na obecním úřadě, kdy budou přistaveny někde ve vašem okolí velkoobjemové kontejnery nebo jakou jinou možnost likvidace máte. Většinu odpadů můžete ve sběrném dvoře odložit zdarma. Platí se většinou pouze za pneumatiky (okolo 30 Kč) a za větší množství sutí.

Na sběrný dvůr můžete odnést i nebezpečný odpad (léky, zářivky, výbojky, akumulátory, baterky, ledničky, barvy, lepidla, oleje a nádoby jimi znečištěné). Tyto odpady rozhodně nepatří do popelnice, protože se z nich uvolňují látky, které mohou poškozovat jak

zdraví lidí, tak životní prostředí. Nevypotřebované či prošlé léky vám odebere každá lékárna. Zářivky (úsporné žárovky) na rozdíl od běžných žárovek obsahují malé množství rtuti, proto patří taky mezi nebezpečný odpad. Baterie (galvanické články) můžete odevzdat v každé prodejně, kde je možné je koupit. Větší obchody na ně dokonce mívají určené nádoby. Nebojte se na ně prodavačů zeptat. Povinnost tzv. zpětného odběru se vztahuje nejen na baterie a akumulátory, ale i na elektrická a elektronická zařízení, pneumatiky a minerální oleje. V praxi to znamená, že každý prodejce, který vám výše zmíněné produkty prodává, musí říct, kde je máte po dosloužení odevzdat. Pokud to neudělá, pak je od vás musí zdarma odebrat sám. U elektrozařízení (např. ledniček) také platí, že pokud jdete kupovat nové, tak můžete to staré, v počtu kus za kus, v prodejně odevzdat. Pneumatiky můžete odevzdat zdarma v pneumatikářských službách.

Oblečení, ze kterého jsme vyrostli či vytloustli, odneseme na charitu nebo do jejího speciálně upraveného kontejneru, který se už tu a tam objevuje.

Potom, co jsme vytrídili vše, co se dalo, nám v popelnici na směsný odpad zbyl jen prach z vysavače, uhelný popel, rozbitá bota, porcelán, kartáček na zuby, žárovka, špinavý papír a textil a obaly, které jsou z více materiálů.

Pokud stále máte nezodpovězené otázky, podívejte se na stránky www.eko-kom.cz, kde mimo jiné najdete i vyhledávač sběrného dvora, který je nejbližší vašemu bydlišti. Na stránkách www.jaktridit.cz najdete kromě více informací o třídění a recyklaci také seznam nejčastějších mýtů o třídění odpadů. Procvičit se ve třídění odpadů můžete také hrou „Odpady útočí“, kterou najdete na stránkách www.ekodomov.cz.

A nezapomeňte, nejlepší odpad je ten, který vůbec nevznikne! ■

Dopravní nehoda nebo člověk, který zkolaboval na ulici. Jistě se už někdo z nás dostal do podobné situace. Jít do rizika, anebo raději zavřít oči, či vzít nohy na rama? Odpověď je na každém z nás. Je ovšem dobré vědět, kdy je poskytnutí naší pomoci nutné podle zákona.

Každý z nás má povinnost poskytnout potřebnému první pomoc podle svých schopností. Pokud ji zanedbáme, můžeme za to být obviněni a potrestáni. Kdy je tedy třeba být připraven a pomoci?

Zprvė když je náš bližní v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví a my mu můžeme pomoci, aniž by nám nebo někomu dalšímu jinému hrozilo nebezpečí. Tuto povinnost má tedy každý z nás, když se stane svědkem takové události.

Zadruhé když jste touto pomocí povinni kvůli vaší profesi. Jste totiž lékař, zdravotní sestra, plavčík, hasič, jste smluvně zavázáni takovou pomoc poskytnout apod. Tyto profese jako jediné mají tuto povinnost

pomoci i ve chvíli, kdy jim nebo jinému hrozí nebezpečí. (výjimky viz zákon)

Zatřetí když jste řidičem - auta, kola,... - který se stal účastníkem dopravní nehody (zaviněně či nevině).

Co znamená poskytnutí potřebné pomoci? Zde se musí posoudit konkrétní situace. Obecně lze říct, že je to pomoc, která poslouží k odvrácení či snížení nebezpečí (újmý na zdraví či smrti). Je to zejména první pomoc, kterou může účinně poskytnout ten, kdo je poblíž. V takovém případě je nutné seznámit se vždy se stavem ohroženého a podle svých možností zvolit buď osobní poskytnutí první pomoci, anebo přivolání odborné pomoci, či obojí. Pomoc je nutné začít poskytovat bez zbytečného prodlení. Pozor! Není rozhodné, zda by případně neposkytnutí pomoci nemělo vliv na stav postiženého ani zda tuto pomoc mohl poskytnout někdo jiný.

Trestní zákon, Neposkytnutí pomoci v §207 a §208. ■

ŽE BY SVATBA?

Miki Zařechtal

Vyhrát soutěž o nejdříve naplánované datum svatby? Být akční a vzít se za 14 dní?

Radovat se s babičkou a tetičkami? Mejdan pro starou partu kámošů? Játrové knedlíčky a svíčková? Nebo paříme již cestou z obřadu? Kostel? Úřad? Louka? Valčík, polka nebo rock?

Obsluž se sám, nebo pečení holubi lítají do huby (za pomoci personálu)? Bílý zlato, nebo chirurgická ocel? Kala nebo růže? A s kým pojedou v autě? Vejdou se všichni na tu fotku? Sluší mi to? Stihnu ještě ke kadeřnici? Kdy už přijedou? Už sou tady? Už si zajel pro kytky? Nerozmazala sem si oko? Objednal si ty kejty? Už ti přišlo

mailem to oznámení? Kdy se už konečně začneš aktivně zajímat o naši svatbu? A budu nejhezčí? Máte všechno zajištěný? A kdo to zaplatí? Musíme zvat i toho? A budeš dojatá? Máš kapesníky? A kam se všechno vejde? A bude toho dost? Tak můžeme už jít?

Tak schválně, když na všechny tyto a mnohé další otázky najdete odpovědi, bude vaše svatba opravdu vydařená? A když nenajdu, bude to problém? A zase ty otázky. Ať se rozhodnete pro jakoukoliv svatbu, pro cokoliv, co vaše rozhodnutí obalí do společenské akce, je důležité dokázat správně odpovědět pouze na tu jednu jedinou otázku. A vše ostatní je již druhotné... ANO ! ■

„CHCEŠ JET DO VESELYNIVKY JAKO UČITEL ČEŠTINY?“

Marie Medková

rozhovor

Filip Ženatý strávil část svých prázdnin nezvyklým způsobem. Učil český jazyk ve vesničce Veselynivka na Ukrajině.

Jak se student teologie dostane k učení českého jazyka?

Spadlo mi to do klína. Přišel Petr Brodský, potulný kazatel naší církve, který jezdí po českých evangelických sborech v zahraničí, a řekl: „Chceš jet do Veselynivky jako učitel češtiny?“ Váhal jsem. Hlavně kvůli tomu, že jsem vlastně nevěděl moc, do čeho jdu. Ale pak jsem se rozhoupal. A nelitoval jsem.

Jel jsi sám?

Ne, byl jsem tam s Katkou Polaneckou-Ondrejkovou z Prahy. Ona je profi učitelka. Učí na základce na Smíchově. Takže nutno říct, že ona byla ta hlavní a já byl spíš pomocník.

Jak se do Veselynivky dostali Češi?

Pokud vím, tak po Bílé hoře odešli evangelíci do polského Zelowa. Odtamtud pak část potomků těchto exulantů odešla na Ukrajinu a v roce 1905 založila Bohemku. Některé rodiny však putovaly ještě dál a usadily se na místě, kterému se říkalo Sirotinka. To bylo v roce 1912. Veselynivka se to jmenuje od roku 1952.

Mluví děti doma česky?

Děti, se kterými jsem se tam setkal a pro které byla tato letní škola určena, mají alespoň jednoho rodiče Čecha. Takže doma mluví česky a mezi sebou děti taky něco breptnou. Ve škole se pak učí čeština jako volitelný předmět. Jenomže veselynivská škola je malotřídka. Od pátého ročníku dojíždějí děti do školy do vedlejší vesnice a tam už čeština není.

Učí se rády?

No, abych to uvedl na pravou míru. Děti měly prázdniny. A ruku na srdce, koho z nás

by kdo donutil o prázdninách sednout do školní lavice? Navíc to bylo pro děti dobrovolné, a kdybychom je nutili sedět v lavici a dávali jim domácí úkoly, tak by nám tam nikdo nepřišel. Děti budou samozřejmě radši lítat po vesnici. Proto jsme hlavně vytvářeli zábavný program zaměřený na češtinu.

Jaké jste používali metody?

Po pár dnech začali přicházet s dětmi i jejich ukrajinští kamarádi, kteří česky neuměli, ale chtěli něco dělat. Pak taky začaly chodit i menší děti, které neuměly číst a psát. Proto byl program každý den jiný, podle toho, kdo přišel. Hráli jsme různé jazykové hry, jako je jméno-město-věc nebo kufr. Malovali jsme, modelovali jsme z plastelíny zoologickou zahradu, pak jsme taky vymodelovali paralelně vedle sebe abecedu a azbuku. Velkou zábavou byl zpěv písniček ze Svitáku za doprovodu kytary. Hele, písničky Já mám kocábku a Můj pán mě pozval ke stolu svému už nechci nadosmrť slyšet. Dobrá byla taky noční hra a hra o poklad. Ale vůbec největší úspěch zaznamenala hra na schovku ve tmě u táboráku. Skončilo to tak, jak to skončit muselo - pořád jsem pikal jen já.

Kde jsi bydlel?

Bydlel jsem u paní Marie Provazníkové. Marie je farářkou ve veselynivském sboru. Bydlí se svou vnučkou, taky Marií, v hezkém přízemním domečku. Nad dvorkem se jim po takové konstrukci pne vinohrad, který tak dělá dvorek útulný a stinný. Nejoblíbenějším místem se mi stala lavička před branou, kde jsme ve volných chvílích vysedávali, povídali si, četli anebo prostě jen tak seděli.

Co jazyk a strava?

Marie vařila výborně. Přibral jsem tam, nekecám, asi 5 kilo. Když mi dneska někdo

řekne: boršč! tak se poslintám:) Co se týká jazyka, tak ve Veselynivce jsme se dorozuměli česky.

Byl jsi i jinde než ve Veselynivce?

První víkend jsme přijali pozvání do Bohemky k Sverdlovům. Bohemka je od Veselynivky vzdálená asi 60 km. Na internet jsme jezdili vždycky v pondělí do okresního města Berezivky. Na konci našeho pobytu jsme pak navštívili Oděsu. Fakt parádní město. Ale asi jen pro nás dvoumetrová chlapiska. Být drobná dívka, nevím...

Jaká je Oděsa?

Oděsa je srdíčko. Centrum si v krásě nezádá s centrem Prahy. Přenádherná je oděská opera a potěmkinské schody. Jsou tam krásné budovy ve francouzském stylu a ulice lemované vzrostlými platany, takže i v tropickém pařáku dávají chladivý stín. Známý je taky přístav s Vorontsovým majákem. V centru bylo hodně turistů, hlavně Rusů, Řeků a Italů. Oděsa je taková nudle podél moře od severu na jih. My jsme měli na dvě noci domluvený nocleh u krajanského spolku Česká rodina na severním cípu Oděsy. Byl to takový oděský Černý most, akorát si odmyslete možnost dopravy metrem a přimyslete možnost napadnutí toulavými psy. Doprava do centra byl adrenalin. Jezdily tam hlavně maršrutky, které byly hodně přeplněné lidmi. Platilo se při výstupu. Zkrátka vyřknete jméno zastávky, dáte řidiči dvě hrivny a on vám zastaví. Když se neproderete dopředu k řidičovi, pošlete peníze a název zastávky po lídech. No, každopádně už nikdy nebudu nadávat na pražské emháděčko.

Jaký byl nejpřekvapivější zážitek na Ukrajině?

Jednou v úterý po obědě jsem si chtěl dát šlofika. Když se po mi chvíli začaly v hlavě motat první sny, přišel kdosi: máš tu návštěvu! Kdo si to ze mě dělá srandu? Nějaké dítě by chtělo hrát na schovku nebo co?

Vyšel jsem ven a tam se na mě pod vinohradem šklebí můj kamarád Michael Pfann. Jeli s kamarády na Ukrajinu na road trip a přijeli mě navštívit. Nikomu o tom neřekli a najednou bum. A to mi ještě před dvěma dny Michal psal, že je v Tatrách a chodí po hřebenech. Ani ve snu by mě nenapadlo, že by tam za mnou někdo přijel. Cesta z Čech do Veselynivky trvá třicet hodin a není to žádný výlet na Okoř. Můj výraz překvapení stál prý tehdy opravdu za to...

Doporučil bys takovou zkušenost dalším?

Určitě bych doporučil všem, aby se podívali do Bohemky nebo Veselynivky. Stojí za to vidět jiný svět. Věci tam fungují trochu jinak než u nás. Líp? Hůř? Ne. Prostě jinak. Život tam není žádná sranda, vo tom žádná. Ale když to člověk vidí, musí pokorně smeknout a poklonit se těm lidem, kteří, i přes všechna přikofí, která jim historie stavěla do cesty, si dokázali udržet krásnou češtinu, mnozí evangelickou víru a hlavně jakýsi český fíling, který se od toho ukrajinského liší.

Víš, když jsem to uviděl, vyvstaly ve mně otázky: Kdo jsem já? Proč jsem se narodil v české kotlině a oni na široširé Ukrajině? Jsem lepší? Oni někteří lidé, když vidí poměry, které tam vládnou, si řeknou: No asi jsem lepší. Už abych byl zpátky doma na porcelánovém záchodě. Ale to vůbec ne! Vždyť se nemám čím chlubit. Vždyť jsem si nevybral, kam se narodím. Člověk si vlastně před těmi lidmi připadá až absurdně blbě. Skoro jako nahý. Nemá nic. Všechny věci, kterými se pořád obklopujeme, tu nejsou. Člověk klesne až na dno své duše, uvědomí si cenu lidskosti, milosrdenství a modlitby, ale i mnohem jaksi všednějších věcí, jako je úsměv, poděkování nebo jen přání hezkého dne. Prostě si začne vážit toho, že něco vůbec je, když by to vlastně vůbec být nemuselo...

Moc díky za rozhovor! ■

Tento víkend si vyjedeme opět na kole. Podíváme se např. na zámek do Zruče nad Sázavou, na hrad do Ledče nebo třeba na slavnou horu Velký Blaník, spjatou se známou pověstí.

Vyjedeme ze Zruče nad Sázavou, kam se dá pohodlně dostat - i s kolem - vlakem za hodinku a čtvrt z Kutné Hory, dále třeba z Čerčan (u Prahy) nebo ze Světlé nad Sázavou. Přímo ve Zruči si můžeme prohlédnout místní zámek. Ovšem jen z venku, protože je každoročně otevřen jen od 15. června do 30. srpna. Z náměstí nás na zámek dovede červená značka.

Ze Zruče nad Sázavou vyjedeme po cyklostezce č. 0004 přes Trhový Štěpánov, kde můžeme navštívit muzeum Jana Třísky, do Zdislavic, odkud pokračujeme po silnici č.127 přes Pravonín do Načeradce vzdáleného přibližně 40 km od Zruče. Zde je možné si dát oběd. A to jak s sebou zabalené řízký na lavičce za zastávkou stranou od náměstíčka, tak i něco pořádného v restauraci (doporučuji knedlo vepřo zelo:) neda-leko radnice.

Pro zdatné nebo pro ty, kdo budou v Načeradci příliš brzy, doporučuji pokračovat po cyklostezce č. 0004 až do Vlašimi, kde můžete zavítat na zámek, a při tom shlédnout sbírky muzea Podblanicka. Otevřeno je zde až do prosince.

Z Načeradce vyrážíme po cyklostezce č. 321, a dále po zelené turistické značce až k vrcholu legendární hory Velký Blaník (638 m.n.m.). Cestou budeme muset překonat nějakých 100 výškových metrů, kola je také možné zamknout pod horou a pokračovat pěšky. V tom případě doporučuji výstup po červené značce. Cestou tam je nám na informačních tabulích připomínána známá pověst o blanických rytířích z počátku 18. století, tedy i to, že slavné blanické vojsko přijde Čechům na pomoc, až jim bude nej-

hůře. Jenže kdy to bude? Kdy je tak špatně, že by nemohlo být ještě hůř, že?:) Dále na tabulích zjistíme, v jaké části hory se jednotlivá vojska nacházejí (Cimrmanův řez horou) a v lese také z hory vyčnívá kamenná hlava obřího rytíře. To je zde ovšem, co se rytířů týče, vše. Pokud bychom chtěli nějaké rytíře také vidět, museli bychom navštívit zhruba 80 km vzdálenou pískovcovou jeskyni blanických rytířů v Rudce (u Letovic).

Na vrcholu hory stojí 32 m vysoká rozhledna s občerstvením postavená za 2.světové války, nabízející pěkný výhled do kraje. Nacházíme se totiž na nejvyšším vrcholku okolní mírně zvlněné krajiny.

Z Velkého Blaníku se můžeme jet ještě podívat na zříceninu kaple na Malém Blaníku nebo do nově zrekonstruovaného zámku v Louňovicích či tamního historického muzea. Otevřeno je zde celoročně. V louňovickém rekreačním středisku je také možnost ubytování. Na konci září se v této vsi konají svatováclavské slavnosti, kdy se pestrobarevný průvod ve středověkém oblečení přesouvá z Blaníku k zámku.

Pokud se rozhodneme vrátit zpět do Načeradce, můžeme zde přespat buď za vesnicí pod stanem, zajat do hotelu v Pravěticích či vyhledat nedaleký Klokočkův mlýn.

V neděli v 11 hodin dopoledne můžeme také zajít do načeradeckého kostela na mši. Z Načeradce vyrazíme dále buď po žluté značce (pro zdatnější) nebo po silnici č. 150 do Čechtíc, dále po silnici do Křivsoudova. V obou obcích si můžeme prohlédnout veřejnosti uzavřené zámky.

Pokračujeme dále přes Loket, pod dálnici přes želivskou vodní nádrž Švihov, zásobárnu vody pro Prahu, až do opět zhruba 40 km vzdálené Ledče nad Sázavou. Zde máme možnost navštívit jak původně gotický hrad ze 13. stol. tyčící se na skále nad řekou, tak i regionální muzeum Ledčeska a spatřit

sbírku zbraní, mincí a papírových platidel. Zdejší věž je stejně vysoká jako rozhledna na Blaníku a rovněž nabízí krásný výhled do okolí.

Pokud ještě nemáme výletů dost, tak se můžeme po červené značce nebo po cyklostezce č. 19 podívat do sázavské přírodní rezervace Stvořidla. Zajímavostí je také zřejmě 2000 let starý Tis červený ve 3 km vzdálených Vilémovicích.

Z Ledče se již můžeme vlakem vydat zpět do svých domovů, zdatnější si ale jistě ještě dnes stihnou prohlédnout zámek ve Světlé n.S. I tento je ale veřejnosti nepřístupný. Po 2. sv.v. se sem nastěhovala základní škola. Za prohlídku stojí ovšem i z venku. Jednopatrovou novorenesanční budovu o čtyřech křídlech, která uzavírají obdélné nádvoří s kašnou, nelze po přejezdu řeky přehlédnout. Zdarma můžeme rovněž nahlédnout do zahradního skleníku (tzv.

zimní zahrady), který je přístupný z nádvoří. Za shlédnutí stojí také kostelík s atypickou věží, stojící poblíž náměstí.

Přibližně stejnou trasu výše popsaného víkendového výletu jsme projížděli v rámci týdenního výletu na kole s bagáží, neměl by tedy být problém trasu za dva dny projet. Kdo nerad jezdí po hlavních silnicích, najde určitě v mapě alternativní trasu. Musí ovšem počítat s kopcovitějším terénem. Ne náhodou se hlavní silnice dělají tam, kde je to nejkratší a nejrovnější. Foto z této akce a tedy i foto některých zde popsaných pamětihodností můžete najít na webu zde: http://eman.rajce.idnes.cz/Cyklo_08

Další odkazy:

www.rudka.cz

hrady.cz

cestovani.ukazatel.cz

lounvicepodblanikem.cz

NÁVRAT DO ČERVENÉHO MĚSTA

Jana Vlčková

film

Návrat do Červeného města je absolventský film studenta fakulty multimediálních komunikací zlínské univerzity Tomáše Hubáčka. Hned první scéna vás seznámí s hlavním hrdinou Tomášem Hájkem, který přijíždí do Baťova města, aby zde vyšetřil smrt jediného muže zabitého při odsunu. Po několika letech se vrací do svého rodiště, kde nachází zajímavé postavy. Především nepříjemného úředníka Rousala, který mu nechce nic dovolit. Najde azyl u své bývalé sousedky, která ho pohostí a poskytne zajímavé informace. V tomto ohledu však nezaostává ani místní archiv či hospoda, kde se skrývají leckterá odhalení dosavadních tajemství. Do toho všeho se hlásí útržky vzpomínek. Každá nová informace je dalším dílem do mozaiky, která tvoří pravdu.

Autor vytvořil film, aby vzdal hold kráse zlínských cihlových továren a připomenul jejich slávu. Podařilo se to hlavně díky práci se světlem a kompozicí. V dramatických záběrech většinou nenajdeme příliš jasu. Naopak ve scénách, které zdůrazňují továrny a jejich okolí, si můžeme užít slunečního svitu. Obojí hodně silně umocňuje atmosféru. Nádherný je kontrast okolí s červenou barvou, která je všude kolem. Další věcí, kterou bych zdůraznila, je hudba. Jejím autorem je též Tomáš Hubáček. Různé nejen klavírové etudy a melodie střídají své tempo a tím zvýrazňují danou scénu. Díky hudbě můžete pocíťovat vnitřní napětí, které vám ani nedovolí soustředit se na něco jiného než na dění na plátně. Když se objevily titulky, jen jsem překvapeně vydechla. Spadla ze mě nervozita a napětí, která přetrvávala už od prvních momentů filmu. Film mě úplně vtáhl, což se už hodně dlouho nestalo. Zřejmě má recenze zní příliš vlastenecky, ale tenhle film stojí za to vidět, i když jste od Zlína několik kilometrů vzdáleni.

Návrat do Červeného města, ČR, 2007, režie: Tomáš Hubáček

TKÁŇ ŽIVOTA

Michal Richter

film

Zajímáte se o otázky typu: Jak vznikl život, jaké jsou jeho vlastnosti, jaký je vztah mezi myslí a tělem? Potom by vás mohla zaujmout kniha Tkáň života, předkládající novou teorii živých organismů. Fritjof Capra, kvantový a teoretický fyzik, se pokouší spojit do uceleného obrazu teorie myslitelů z různých oborů, jejichž práce ovšem ukazují stejným směrem - ať už se jedná o biologie, kybernetiky, matematiky studující fraktální geometrii, či teorii chaosu. Autorovým východiskem je systémový přístup k životu; přesvědčení, že složitým systémům, jako jsou například živé organismy, nelze porozumět pouhým studiem látky (chemického složení, fyziologie buněk atd). Zásadní roli totiž hraje uspořádání a vztahy mezi jednotlivými částmi. Mnoho prostoru je tedy věnováno obecným principům uspořádání živých organismů, a to jak na úrovni jednotlivců a ekosystémů, tak i celé planety (v knize je totiž rovněž představena teorie Gaia, podle které je celá zeměkoule jeden živý organismus). Kromě toho autor velice poutavě vypráví o vývoji vědy od Descartesa po současnost, o změnách vědeckého pohledu v průběhu věků. Nabízí také zajímavou hypotézu o tom, že spolupráce mezi druhy je minimálně stejně důležitou evoluční silou jako jejich vzájemné soupeření. Autor z uvedených myšlenek vyvozuje praktické důsledky. Hlásí se k hnutí hlubinné ekologie a zdůrazňuje potřebu posunu hodnot od dominance k partnerství, od soutěže ke spolupráci atd. Tuto knihu si určitě přečtěte, je nesmírně vzrušující. Jednak je v ní mnoho materiálu na přemýšlení, a pak ten pocit, že je všechno kolem nás zapletené do autopoietické sítě plné zpětnovazebných smyček, to se prostě musí zažít!!

Caprea Fritjof: Tkáň života. Akademia. 2004

30. léta, nástup fašismu v Německu, psychoanalýza. Nová doba, osvobození ženy, děti jako zátěž. Nadšení komunismem, opojení Ruskem, vystřízlivění.

Smrt dítěte, válka, náhlý konec mládí.

Terezín, Osvětim, šoa. Pocit viny, že já jsem přežil.

A hlavně – umění. Malování.

Berta Altmannová byla židovka. Narodila se ve Vídni, žila mezi mladými umělci, kteří hledali novou cestu, nově se vyjadřovali. Novou cestu hledali ve své tvorbě i v životě.

Skoro jako by znali slogan nevaž se – odvaž se.

Z Vídně vedly Bertiny kroky za studiem umění do Výmaru, pak následovala svého milého do Berlína. A přes Vídeň se dostala koncem 30. let – podobně jako mnoho dalších židů – do Prahy. Z Terezína odjela posledním transportem do Osvětimi a to byla už její cesta poslední.

Prožila život plný dobrodružství i bolesti. Měla vášeň – umění, malování. Aby mohla tvořit a žít se sobě podobnými lidmi, musela zůstat svobodnou, silnou, nezávislou a bezdětnou.

A zároveň smutně nenaplněnou.

Co je to prázdnota?

A kde jsme my o několik desítek let později?

Kterou cestou se dát? Co je důležité a co vedlejší? Jaké jsou naše vztahy, o co má člověk pečovat a budovat to, čeho se má vzdát a opustit to?

V knížce se díváme na příběh Berty očima její přítelkyně, nahlížíme do jejích deníků. Filmaři z Izraele o ní točí dokument, snaží se uchopit neuchopitelné – celého člověka s jeho myšlenkami, pocity, smutkem i vinou nejde zpracovat do filmu.

Doba je jiná, my jsme jiní, než byla generace našich prarodičů a praprarodičů. Ale asi každý se budeme (nebo už to děláme teď?) zabývat otázkou, zda náš život měl smysl, zda nám neproteklo mezi prsty zlato, které jsme nezachytili. Zda jsme něco neměli udělat jinak. V tom nám je Berta Altmannová podobná.

Autorka knihy
Magdaléna
Platzová
se narodila
v roce 1972
v Praze. Tuto
knihu vydalo
v roce 2006
nakladatelství
Torst.

Opožděná Juno přišla do českých kin i půl roku po premiéře stále s velkým břichem. Ať už v Sedmém nebi Andrea Dresena nebo ekologicky nenáročném domácnosti Magdaleny Kalistové, všude zněly tklivé songy Leonarda Cohena, poprvé zavítavšího do pyšné stověžaté. Ta se nyní dme i novým výstavním prostorem, DOX mu říká. Vítejte v kapitalismu! volá DOX česky, španělsky a slovensky. Plastici poprvé hráli v České Třebové. Kdy jste si naposledy hráli na Děti noci, Nestydu a Temného rytíře dohromady? Já v Máji. A pak v Rudolfinu, na Čínské malbě. S hadem, který se kouše do ocasu. Že to je nebezpečné? Podobně jako diskuze o kauze Kundera. Ať už udal, či neudal, pořád se hraje Sluha dvou pánů, Bratři Karamazovi a Hrdina západu. Jeden pomlouvaný ústav vystavuje Tváře moci a namísto uvítání v kapitalismu rozumuje, že kdo nezná svou minulost... může zajet na Odcházení do Londýna. Nebo za Slunce v úplňku číst o Janu Palachovi.

Co říkáte na volby a na poplatky?*vybrala Olcha Richterová*

Topolánkova ODS, která až na Tlustého & comp. chtěla uskutečnit vyrovnání státu s církvemi, s 23,5% bezmocně prohrála krajské i senátní volby. ČSSD i díky své kampani v krajích získala 35.8% hlasů. Billboardy tvrdily například to, že občané při výhře oranžové přestanou platit poplatky u lékařů. To je ale parlamentem přijatý zákon, na nějž výsledky krajských voleb přeci nemohou mít vliv! Má to být tak, že poplatek sice zaplatíte, ale kraj vám ho vrátí. A z čeho ho bude vracet? Přeci z vašeho, pardon, z vašich daní. Jen tak mimochodem: všechny statistiky ukazují, že pouhým zavedením regulačního poplatku Češi jako národ ozdravěli – někteří si třeba přestali chodit k lékařům povídat. Hlavně ale je víc peněz pro vážně nemocné.

Člověk v tísní postavil na náměstí komunistický lágr

22. září byla v Plzni zahájena výstava „Příběhy bezpráví – z vězeňských spisů“. Doprovází ji filmové projekce dokumentárních filmů o našich dějinách. Venkovní instalace má podobu lágru: v prostoru se strážní věži, obehnaném ostnatými dráty, je umístěno několik desítek fotografických portrétů pocházejících z vězeňských spisů bývalých politických vězňů. Víte, kolik jich celkem bylo?

Musíme vědět, že se udávalo, ne jen to, že asi udal Kundera

V době, kdy statisíce Čechů seděly ve výše zmíněných lágrech, zase jiní udávali, koho by tam ještě bylo dobré šoupnout. Respekt zveřejnil příběh Ivy Militké, ke které v roce 1950 přišel známý a schoval si u ní kufr. Měla radost, že ho vidí, a i když to byl emigrant a antikomunista M. Dvořáček, řekla o tom neprozřetelně svému prozeřimnímu chlapci (jmenem Dlask). Celý život si pak vyčítala, že Dvořáčka na čtrnáct let zavřeli kvůli ní – a nevěděla, kdo ho přesně udal. V policejních spisech byl nyní nalezen záznam, že Dvořáčka nahlásil právě mladý Milan Kundera, známý Dlaska. Škoda, že se víc diskutuje o tom, zda je ten záznam pravý, než o tom, jaká byla tehdy atmosféra, čemu lidé věřili a čeho se báli. Škoda, že nám své tehdejší pohnutky Kundera nechce objasnit – mohlo to přeci být svým způsobem pochopitelné přesvědčení zapáleného komunisty. Nebo strach, že to je provokace, a když ho neudá, bude sám v průšvihů...

Stát proti víře

Ústav pro studium totalitních režimů na toto téma uspořádal filmový seminář. Promítaný dokument Angeliky Hanauerové se zabýval pronásledováním římskokatolické církve. Tentýž ústav v Brně zahájil výstavu Tváře moci. Ta ukazuje osoby, které se podílely na udržení komunistické totalitní moci v moravském regionu, a nejde jen o kšichty značně profláklé, jako například o Aloise Crebeníčka. Jde právě i o ty tzv. obyčejné lidi.

Nepochopitelná finanční krize

Možná se vám zdá, že žijeme ve složitém světě, a že strašák krize nyní skloňovaný v médiích také patří mezi jevy nepochopitelné a čtenářů Bratrstva se netýkající. Když ono ale jádro té krize není složitě – mnoho Američanů dostalo úvěry a hypotéky, které reálně nemohli splácet, ale odměny např. za nově získané klienty hnaly manažery do stále rizikovějších půjček. Finančním institucím ty nesplacené peníze pak chyběly, a protože jsou součástí nadnárodního systému, cítíme důsledky všichni. Z tohoto pohledu je poučení jasné – nežít na dluh a nehnat se za rychlým ziskem. Hm. Pochopitelně.

Z CENTRA:

Podzimní mládežnická sezona je v plném proudu. Většinou jí zahajuje Sjezd (nejen) evangelické mládeže, na který v různém odstupu navazují setkání mládeže na seniorátní úrovni (Seniorátní dny mládeže - SDM). Letošního Sjezdu v Prostějově se zúčastnilo 621 účastníků z toho 283 dívek a 338 chlapců. Děkujeme všem, kteří přijeli a napomohli vytvořit příjemnou sjezdovou atmosféru.

14.–16. 11. resp. 17. 11. se koná Podzimní setkání (nejen) horácké mládeže v Moravci.
Téma: Mládež o sobě, křesťanech a společnosti.

14.–16. 11. SDM Západočeského seniorátu v Plzni. Program: Motivy křesťanské víry v české literatuře a filmu - Petr Bubeníček; Široká evangelická identita - Jan Široký.

31. 10.–2. 11. SDM Poděbradského seniorátu v Brandýse nad Labem. Téma: Díky za každé nové ráno. O vděčnosti bude povídat Tomáš Matějovský z Jablonce nad Nisou. O Černé Hoře Mireček Fér. Koncert Tensing-Mělník.

31. 10.–2. 11. SDM Jihočeského seniorátu v Jindřichově Hradci. Téma: Pojd a přesvěč se aneb misie v našem běžném životě. Povídá Jiří Gruber z Brna. Koncert pěveckého sboru Jakoubek.

31. 10.–2. 11. Mediální dílna - setkání mládeže Libereckého a Ústeckého seniorátu v Rumburku. Program: Host do domu (p. Petrář - filmový profil); I. část – konkrétní skupinová práce v terénu; II. část – potýrání těla na sportovišti (sálová obuv + oděv s sebou!); III. část – hodnocení jednotlivých prací + diskuze; čajovna v čajovně (...o čaj!); Bůh do domu (póba).

31. 10.–2. 11. SCUK převážně královhradecké mládeže ve Vrchlabí. Téma: Co jsem se v neděle nedozvěděl aneb sporné body v církvi. Přednáší Michal Kitta a Jaromír Strádal ml.

31. 10.–2.11. SDM Východomoravského seniorátu na Končinách (Hošťálková).
Téma: Boj aneb obrana nebo útok? Program: 1.přednáška – Bojová umění - Jiří Klimeš;
2.přednáška – Je život boj - Zdeněk Žamboch; sebeobrana;
3.přednáška – Křesťanské války - Jiří Palán; 4.přednáška – Dobrý boj víry - Václav Koňář

29. 11.–30. 11. Adventní bdění - Vsetín (Horní sbor)

16. ledna 2008 oslaví Báječnej Bál své 17. narozeniny. Už teď se na svoji oslavu velmi těší. Po nelehkých letech puberty, kdy byl jednou žhavý jak slunce, pak zas melancholický jak měsíc, chce změnu – jako v 60. letech. Chce být moderní – jako v 60. letech. Chce být dynamický – jako v 60. letech. Je plný naděje – jako v 60. letech. Přijďte ve stylu 60. let! Sledujte informace na www.prazska-mladez.evangelnet.cz

Více informací na seniorátních mládežnických webech.
Rozcestník: <http://www.evangelnet.cz/cce/mladeze>

Správné řešení ze strany 11:

papíry na stole vpravo, papír na stěně vlevo, číslo nad hlavou, kousky dortu na levém talíři, šířka obrazu nad hlavou

Předplatné časopisu Bratrstvo 2009

Vážení čtenáři, předplatitelé, pomalu se blíží konec roku, doufáme, že letošní ročník vás svým obsahem nezklamal, ale naopak potěšil a zůstanete našimi čtenáři. Zasílání Bratrstva je kontinuální, tzn. přechází do dalšího roku. Jakékoliv změny v předplatném (počet kusů, odhlášení předplatného) prosím oznamte nejpozději do 10. prosince 2008.

Pokud tak neučiníte, budeme předpokládat, že zůstáváte předplatiteli i nadále.

Změny oznamujte na adresu redakce bratrstvo@evangnet.cz.

Cena předplatného zůstává 200,- Kč na celý rok.

Dárkové předplatné

Vánoce se blíží, objednejte svým blízkým předplatné časopisu Bratrstvo.

Cena deseti čísel je pouhých 200,- Kč včetně poštovného.

Objednávejte přímo na stránkách <http://bratrstvo.evangnet.cz>, nebo mailem bratrstvo@evangnet.cz.

bratrstvo

ROČ. 49/2008

ČÍSLO IX

Bratrstvo, evangelický časopis pro mládež.

Vydává Synodní rada Českobratrské církve evangelické.

Grafická úprava Štěpán Bartošek, technická redakce Jitka Čechová

Adresa redakce a administrace: Jungmannova 9, 111 21 Praha 1,

e-mail: bratrstvo@evangnet.cz, tel: 224999273

Stránky na internetu: <http://bratrstvo.evangnet.cz>

Celoroční předplatné 200,- Kč, jednotlivé číslo 20,- Kč. Vychází 10× ročně.

Tiskne Sprint servis, Praha 6. Přidělené registrační číslo MK ČR 5092.